

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3062/2021
29.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, др Драгише Б. Слијепчевића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., чији је заједнички пуномоћник Маја Миљевић, адвокат у ..., против туженог ЈКП Аутотранспорт Панчево, Панчево – у ликвидацији, чији је пуномоћник Саша Левнајић, адвокат у ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2103/21 од 28.05.2021. године, у седници већа одржаној 29. децембра 2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2103/21 од 28.05.2021. године, у делу којим је потврђена првостепена пресуда у делу става другог и трећег изреке којим је одлучено о тужбеним захтевима за накнаду трошкова исхране и накнаду трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и у ставу четвртном изреке, као о изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2103/21 од 28.05.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву 1 П1 бр. 240/19 од 10.02.2021. године у делу става другог и трећег изреке, тако што СЕ ОДБИЈАЈУ, као неосновани, тужбени захтеви да се обавезе тужени да исплати: тужиљи АА из ..., за период од јула 2016. године закључно са јулом 2019. године, на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 57.143,16 динара и на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 84.767,46 динара, тужиљи ББ из ..., за период од јула 2016. године закључно са јулом 2019. године, на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 56.951,92 динара и на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 84.767,46 динара, тужиоцу ВВ из ..., за период од јула 2016. године закључно са јулом 2019. године, на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 58.749,68 динара и на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 84.767,46 динара, тужиљи ГГ из ..., за период од јула 2016. године закључно са мајом 2019. године, на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 54.682,08 динара и за период од јула 2016. године закључно са јулом 2019. године, на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 84.767,46 динара и тужиљи ДД из ..., за период од јула 2016. године закључно са јулом 2019. године, на

име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 55.129,63 динара и на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 84.767,46 динара, све у назначеним појединачним месечним износима са одређеном законском затезном каматом од доспелости до исплате, као и захтев тужилаца да на тражену разлику зараде, тужени обрачуна и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање, и то доприносе за ПИО код РФ ПИО, доприносе за здравствено осигурање код РЗ за здравствено осигурање и доприносе за осигурање за случај незапослености код НСЗ и обавезују се тужиоци да туженом ЈКП Аутотранспорт Панчево, Панчево – у ликвидацији солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 30.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2103/21 од 28.05.2021. године у преосталом делу одлуке о тужбеном захтеву тужиоца ВВ, као о изузетно дозвољеној и **ОДБАЦУЈЕ СЕ** као недозвољена ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2103/21 од 28.05.2021. године у том делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву 1 П1 бр. 240/19 од 10.02.2021. године, у ставу првом изреке дозвољено је објективно преиначење тужбе од 19.11.2020. године; у ставу другом изреке усвојен је тужбени захтев тужилаца и обавезан тужени да тужиоцима на име накнаде штете исплати: тужиљи АА из ..., за период од јула 2016. године закључно са јулом 2019. године, на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 57.143,16 динара и на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 84.767,46 динара; тужиљи ББ из ..., за период од јула 2016. године закључно са јулом 2019. године, на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 56.951,92 динара и на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 84.767,46 динара; тужиоцу ВВ из ..., за период од августа 2016. године закључно са јуном 2019. године на име разлике зараде за остварене, а неплаћене ефективне часове рада дуже од радног времена укупан износ од 57.038,67 динара, за период од јула 2016. године закључно са јулом 2019. године на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 58.749,68 динара и на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 84.767,46 динара, као и за период од јула 2016. године закључно са јуном 2019. године на име разлике за рад недељом укупан износ од 17.132,10 динара; тужиљи ГГ из ..., за период од јула 2016. године закључно са мајом 2019. године, на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 54.682,08 динара и за период од јула 2016. године закључно са јулом 2019. године на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 84.767,46 динара и тужиљи ДД из ..., за период од јула 2016. године закључно са јулом 2019. године, на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 55.129,63 динара и на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 84.767,46

динара, све у назначеним појединачним месечним износима са припадајућом каматом од одређене доспелости до исплате, ближе наведено у том ставу изреке; у ставу трећем изреке обавезан је тужени да за тужиоце, након исплате сваког припадајућег износа на име разлике зараде, обрачуна и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање, и то доприносе за ПИО код РФ ПИО, доприносе за здравствено осигурање код РЗ за здравствено осигурање и доприносе за осигурање за случај незапослености код НСЗ; у ставу четвртом изреке обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка у износу од 282.703,29 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2103/21 од 28.05.2021. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена наведена првостепена пресуда у ставу другом, трећем и четвртом изреке, те је одбијен као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао, Врховни касациони суд је оценио да су у конкретном случају у погледу дела тужбеног захтева који се односи на накнаду трошкова исхране у току рада и накнаду трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011...18/2020, у даљем тексту: ЗПП) да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у наведеном делу, по основу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог основана.

У другостепеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању на коме су засноване нижестепене пресуде, тужиоци су у спорном периоду били запослени код туженог по закљученим уговорима о раду са припадајућим анексима. Тужени као послодавац им је за утужени период зараду за часове ефективног рада дужег од пуног радног времена – прековремени рад, за рад недељом, накнаду трошкова за исхрану у току рада и накнаду трошкова регреса за коришћење годишњег одмора исплаћивао у складу са Програмом пословања туженог и по Правилнику о раду туженог, по којима је накнада трошкова за исхрану у току рада износила 2.700,00 динара бруто месечно, а регрес за коришћење годишњег одмора 1.000,00 динара бруто месечно. Износи досуђени тужиоцима представљају разлику између накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора обрачунате у вредности прописаној Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије („Службени гласник РС“ број 27/15 од 18.03.2015. године, који је

ступео на снагу 26.03.2015. године) и Посебним колективним уговором за јавна и јавно-комунална предузећа града Панчева („Службени гласник РС“ број 59/2015 који је ступео на снагу 03.07.2015. године) и накнаде тих трошкова исплаћених тужиоцима за утужени период, док је тужиоцу ВВ досуђена, поред наведених накнада и неисплаћена зарада на име обављеног рада дужег од пуног радног времена и за рад недељом. Висина потраживања утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака, на који странке нису имале примедбе, а у складу са којим су тужиоци определили тужбени захтев.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су примењујући чланове 4., 104., 105., 108., 118. став 1. тачка 5) и 6), 246. став 1. и 2. и 256. - 259. Закона о раду, члан 9. ст. 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, правила из одредбе члана 60., 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и одредаба члана 83., 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунална предузећа Града Панчева, оценили да тужиоци основано потражују мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, а тужилац ВВ и трошкове за обављени рад дужи од пуног радног времена и за рад недељом, све у складу са Посебним колективним уговором, сматрајући да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада и других јавних примања код корисника јавних средстава не односе на утужене накнаде, па су као основан усвојили постављени тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда нижестепени судови су у делу захтева који се односи на накнаду трошкова исхране у току рада и накнаду трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, погрешно применили материјално право.

Према одредбама Закона о раду из члана 105., под зарадом се сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, члана 42. став 3. тачка 4. и 4, члана 118. тачка 1. и 4, члана 119, члана 120. тачка 1. и члана 158. овог закона, дакле и накнада трошкова за исхрану у току рада и трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора из члана 118. став 1. тачка 5. и 6. истог закона. Појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачије тумачење појма зараде нема упориште у закону, нити би другачијим тумачењем био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1.), а то је очување финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. Умањењем основице која је утврђена у члану 1. Закона, умањују се сва примања запослених из радног односа чија висина зависи од висине наведене основице. На то упућује и одредба члана 4. Закона, према којој су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају не само основице, коефицијенти, већ и други елементи на основу којих се повећава износ плата, односно зарада код субјеката на које се овај Закон односи, донет за време примене овог Закона.

Због тога су одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно

зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, којима су повећани износи накнада ништаве и као такве не могу да производе правно дејство. Цитирани закони су императивног карактера, па Колективни уговор не може бити супротан закону (члан 240. Закона о раду), услед чега су нижестепене пресуде у том делу преиначене и тужбени захтеви тужилаца, засновани на примени таквих одредаба колективних уговора одбијени, као неосновани.

Према претежном успеху туженог у спору, применом чл. 153., 154. и 163. ЗПП, туженом припада право на накнаду трошкова првостепеног, другостепеног и ревизијског поступка, и то на име трошкова за састав жалбе у износу од 12.000,00 динара и за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, што све укупно износи 30.000,00 динара. Висина ових трошкова одређена је применом важеће Адвокатске тарифе, према одређеном захтеву ревидента у складу са одредбом члана 163. став 1. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога, на основу чл. 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Одлучујући о ревизији туженог у преосталом делу којим је тужиоцу ВВ, за период од августа 2016. године закључно са јуном 2019. године, досуђена накнада на име разлике зараде за остварене, а неплаћене ефективне часове рада дуже од радног времена у укупном износу од 57.038,67 динара и за период од јула 2016. године закључно са јуном 2019. године на име разлике за рад недељом у укупном износу од 17.132,10 динара, у појединачним месечним износима са одређеном законском затезном каматом и доприносима, Врховни касациони суд није прихватио предлог за одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној на основу члана 404. став 1. ЗПП.

Побијана другостепена пресуда у наведеном потврђујућем делу којом је правноснажно одлучено о обавези туженог да тужиоцу ВВ исплати разлику зараде за остварене, а неплаћене ефективне часове рада дуже од раног времена и за рад недељом, која је последица разлике у евиденцији сати рада, није супротна правним схватањима израженим у судској пракси. Изнети ревизијски наводи туженог у том делу не представљају правно релевантан основ за изјављивање ревизије прописане одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку. Имајући у виду садржину тражене правне заштите, начин пресуђења и разлоге на којима су засноване нижестепене одлуке, Врховни касациони суд налази да у конкретном случају, у том делу пресуђења, не постоји потреба за разматрањем правних питања, нити потреба за уједначавањем судске праксе. Такође, поводом правног питања које се поставља у овом делу спора не постоји неуједначеност судске праксе.

С обзиром да по оцени ревизијског суда нема законом прописаних разлога за дозвољеност посебне ревизије туженог у овом делу, одлучено је као у трећем ставу изреке.

Испитујући дозвољеност изјављене ревизије на основу одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог у овом делу није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

У конкретном случају, тужба је поднета 08.08.2019. године, а преиначена дана 19.11.2020. године. Тужиоци су у односу на предмет тужбеног захтева формални супарничари. Вредност предмета спора побијаног дела одлуке у односу на тужиоца ВВ износи 217.687,91 динара који износ одговара противвредности од 1.851,49 евра, рачунато по средњем курсу Народне банке Србије на дан преиначења тужбе.

Како се предметна парница води поводом остваривања новчаног захтева из радног односа који према врсти тражене правне заштите не представља радни спор из члана 441. Закона о парничном поступку, те како вредност предмета спора побијаног дела другостепене одлуке ревизију туженог чини недозвољеном, то је Врховни касациони суд нашао да је ревизија недозвољена, применом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку.

Из наведеног разлога, на основу члана 413. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу четвртог изреке.

**Председник већа - судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић